



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 29 Kasım 2024
Sayı: 862

10/2121

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ayçiçeği, ülkemizde özellikle yağlık ve çerezlik olarak iki ana kategoride üretilmekte ve tüketilmektedir. Ancak son yıllarda ayçiçeği üreticileri, artan girdi maliyetleri, kuraklık, düşük ürün fiyatları ve ithalat politikalarının olumsuz etkisi altında büyük zararlar yaşamaktadır. 2023 ve 2024 yıllarında ithalat verileri, Türkiye'nin ayçiçeği konusunda dışa bağımlılığını arttırdığını ve üreticinin yeterince desteklenmediğini açıkça göstermektedir.

2023 yılında, Türkiye 755.367 ton ayçiçeği tohumu ithalatı yapmış ve bu ithalat için 435 milyon 300 bin dolar yurtdışına ödenmiştir. 2024 yılının ilk sekiz ayında ise 200.049 ton ayçiçeği tohumu ithal edilmiş ve bu ithalata karşılık 110 milyon 680 bin dolar yurtdışına gitmiştir. Yine, 2023 yılında Türkiye 1 milyon 254 ton ayçiçeği ham yağı ithal ederek 1 milyar 303 milyon dolar ödemiştir. 2024'ün ilk sekiz ayında ise 806.322 ton ham yağ ithal edilerek 732 milyon 934 bin dolar ödeme yapılmıştır. Çerezlik ayçiçeğinde de ithalat devam etmekte olup, 2024 yılı ilk sekiz ayında 17 bin ton ithalat gerçekleşmiş ve bu ithalat karşılığında 30 milyon 741 bin dolar ödenmiştir. İthal ayçiçeği yerli üründen daha yüksek fiyatla ithal edilmekte ve bu durum, çerezlik ayçiçeğinde de üreticiye zarar ettirmektedir. Örneğin, 2024 yılında ithal edilen ayçiçeği soyulmamış halde kilosu 58 TL'den satılmakta olup, özellikle dar gelirli vatandaşlar için bir zamanlar çokça tüketilen bir çerezlik ürüne ulaşım artık zor hale gelmiştir. Aksaray gibi üretim bölgelerinde çerezlik ayçiçeği üretimi önemli bir yere sahipken, üretici geçen yıl kilosunu 50 TL'ye kadar satarken, bu yıl fiyat 15 TL'ye kadar düşmüştür. Buna karşılık, ambalaj ve işçilik dışında bir işlem yapılmayan ürün, raflarda dört kata varan fiyat farkıyla satılmaktadır. Örneğin, Tarım Kredi Kooperatifi marketlerinde dökme çerezlik ayçiçeği kilosu 99 TL'den, ambalajlı olarak ise 124 TL'den satılmaktadır. Diğer marketlerde ise fiyatlar 129 TL ile 300 TL arasında değişiklik göstermektedir. Yerli üreticinin desteklenmemesi ve ithalat politikalarının plansız bir şekilde yürütülmesi, hem üretici hem de tüketici için mağduriyetlere yol açmaktadır. Üretici düşük fiyatlarla zarar ederken, tüketici rafta yüksek fiyatlar ödemek zorunda kalmaktadır. Türkiye, ayçiçeği konusunda kendi kendine yeterli bir ülke olmak yerine, dışa bağımlı hale gelmektedir.

Bu sebeple, ayçiçeği üretimi, ithalatı ve piyasa dengesini incelemek, üreticinin korunması ve ithalat politikalarının yeniden değerlendirilmesi amacıyla bu konuda Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

Sayılarım. 22.10.2024

Aslı GENÇ
KATİBİ MV.

Ay. Aliye Coşar
Antalya MV.

Deniz Demir
Ankara Milletvekili

Ali Öztürk
K. Maraş MV.

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

D. Aykan
Çarşamba MV.

Ayhan Bakır
Adana MV.

86.2. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]